

Kortversjon "Utprøving og videreutvikling av verktøy for vurdering av funksjonsnivå og arbeidsevne basert på ICF-kjernesett"

Internasjonal klassifikasjon av funksjon, funksjonshemming og helse (ICF) er både et begrepsapparat og et kodeverk, og utfyller diagnoseklassifikasjonen ICD-10 ved at hovedvekten legges på funksjonsevne, aktiviteter og samspill med miljøfaktorer (Verdens helseorganisasjon (WHO), 2001). ICF er egnet til å beskrive funksjoner etter dimensjonene kroppsfunksjoner, kroppsstrukturer, aktiviteter og deltagelse og miljøfaktorer. Hovedvekten legges ikke på sykdom og diagnose, men på den enkeltes funksjonsevne relatert til deltagelse i arbeidsliv, sosiale aktiviteter og mestring av daglige gjøremål. ICF er et felles fagspråk egnet til tverrfaglig individrettet arbeid og tverretatlig og internasjonal virksomhet.

Det er et nasjonalt fokus på å få personer som faller ut av arbeidslivet tilbake i jobb og mange aktører har dette som felles mål. Rehabiliteringssenteret AiR ved AiR-Klinikk og Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsretta rehabilitering har i perioden 2012 – 2013 ledet et samarbeidsprosjekt om systematisk bruk av ICF i tverrfaglig klinisk praksis ved AiR-Klinikk. I samarbeid med det Islandske Rehabiliteringsfondet (VIRK) og NAV Telemark er det i prosjektperioden gjennomført en utprøving og videreutvikling av et ICF-kjernesett utviklet av den Europeiske forsikringslegeforeningen (EUMASS) og VIRK. ICF-kjernesettet består av et utdrag av kategorier fra ICF-rammeverket som er relevante å vurdere innen arbeidsrettet rehabilitering (ARR). I prosjektperioden ble også et ICF-basert spørreskjema og en ICF-basert rapport utviklet. Dette er verktøy som muliggjorde en systematisk vurdering og rapportering av funksjons- og arbeidsevne basert på ICFs begrepsområder aktiviteter og deltagelse, miljøfaktorer, kroppsfunksjoner og personlige faktorer hos brukere som gjennomførte et ARR-opphold ved AiR-Klinikk. Prosjektet representerer en ny tilnærming til metode- og fagutvikling samt, på sikt, grunnlag for forskning innen ARR. Hovedmålet med prosjektet var å støtte NAVs oppfølgingsarbeid av sykmeldte gjennom en systematisk funksjons- og arbeidsevnevurdering basert på ICF, slik at NAV kan iverksette rette tiltak med mål om en mer bærekraftig tilbakeføring til arbeid for brukeren.

En kartlegging av brukeren ved ankomst til ARR ble gjennomført med et ICF-basert spørreskjema som brukeren selv fylte ut og som ga et grunnlag for et tverrfaglig team til å sette opp mål for rehabiliteringsoppholdet i samråd med brukeren. Ved avreise fylte brukeren igjen ut det ICF-baserte spørreskjemaet og et tverrfaglig team gjennomførte en kartlegging med bruk av et ICF-kjernesett, og utarbeidet en ICF-basert rapport. Rapporten og spørreskjemaet ble sendt til brukerens lokale

NAV-kontor etter ARR-oppholdet. Resultatene fra kjernesettet og spørreskjemaet ga nyttig informasjon om hvilke endringer i funksjons- og arbeidsevne brukeren opplevde fra ankomst til avreise. Rapporten inneholdt en detaljert vurdering av funksjons- og arbeidsevne basert på ICF. Vurderingen ga informasjon om brukerens ressurser og hindringer for å komme tilbake i arbeid relatert til arbeidsgivers krav og forventninger i brukerens nåværende eller nye arbeid. I rapporten ble også målene for rehabiliteringsoppholdet spesifisert og målene i etterkant av oppholdet, samt spesifikke oppgaver bruker, NAV, fastlege, arbeidsgiver og AiR-Klinikk har etter oppholdet. Brukeren og det aktuelle NAV-kontoret arbeidet sammen etter ARR-oppholdet og evaluerte og iverksatte relevante tiltak basert på funksjons- og arbeidsevnevurderingen. Ved behov deltok også arbeidskonsulenten ved AiR-Klinikk i dette arbeidet.

ICF er et omfattende teoretisk rammeverk og et klassifikasjons- og kodeverk som krever systematisk arbeid av klinikere og forskere over tid til å opparbeide god kunnskap og forståelse om bruken av ICF i klinisk praksis. Dette prosjektet har bidratt til å styrke kunnskapen om og implementeringen av ICF ytterligere ved AiR-Klinikk, samt stimulert til faglig god samhandling mellom AiR-Klinikk og NAV. En implementering av ICF i klinisk praksis er en tidkrevende prosess og på bakgrunn av prosjektresultatene er det tverrfaglige arbeidet styrket ved at relevante faktorer som har betydning for en bærekraftig tilbakeføring til arbeid er systematisk undersøkt og vidererapportert. Samtidig er kommunikasjonen og samarbeidet med NAV styrket etter oppholdet gjennom samarbeid om gode funksjons- og arbeidsevnevurderinger som muliggjorde en grundig oppfølging av brukere fra AiR-Klinikk. Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsretta rehabilitering og AiR-Klinikk vil arbeide videre med å implementere relevante prosjektresultater og heve kompetansen på ICF blant alle ansatte i klinikken. Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsretta rehabilitering vil gjøre prosjektresultatene tilgjengelig i nettverket av institusjoner som tilbyr ARR.

Thomas Johansen

Prosjektleder, Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsretta rehabilitering

Thomas.johansen@air.no

Nina Bugodt

Teamleder, Rehabiliteringssenteret AiR-Klinikk

Nina.bugodt@air.no

Rauland, 17. februar 2014